

Metsähallitus
Morenia

Päiväys/Datum Turku 21.2.2005

Dnro/Dnr LOS-2004-R-44-53

Viite /Hänvisning

Asia/Ärende LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA
Metsähallitus, Morenia, Kiviaineksen ottaminen Porin ja Merikarvian edustan merialueelta / INTERNET- MUOTO

Metsähallitus Morenia on toimittanut 25.11.2004 Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman Porin merialueen kiviaineksen nostohankkeesta.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Porin merialueen kiviaineksen nosto

Hankkeesta vastaava

Metsähallitus, Morenia
PL 94
01301 VANTAA

Konsultti

Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy
Terveystie 2
15870 HOLLOLA

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n hankeluettelon 2 b-kohdan perusteella hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomaisena toimii Lounais-Suomen ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä tarkoitus on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Toiminta edellyttää vesilain mukaisen luvan Länsi-Suomen ympäristölupavirastolta. Hankkeen edellyttämän varastoalueen mahdolliset rakennelmat tarvitsevat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennus- tai toimenpideluvan asianomaiselta rakennusvalvontaviranomaiselta.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Hankkeen tarkoituksena on rannikon läheisen merenpohjan kiviainesvarantojen nostaminen ja edelleen hyödyntäminen. Kiviainesten otto merialueelta perustuu varantojen määrään ja hyvään laatuun, paikalliseen kysyntään ja maanteitä halvempiin kuljetuskustannuksiin. Suunnitellut ottoalueet sijaitsevat Metsähallituksen hallinnoimalla vesialueella Porin ja Merikarvian edustalla. Ajatuksena on perustaa Porin seudulle kiviainestermiinaali, josta jalostettua materiaalia myydään sitä tarvitseville. Kiviainestermiinaali mantereella on tarkoitus sijoittaa Porin satamaan Mäntyluotoon tai Tahkoluotoon taikka Rauman satamaan.

Hanke käsittää yhteensä noin 3 miljoonan kuutiometrin kiviainesten oton merenpohjasta 10 vuoden kuluessa. Saatava materiaali on tarkoitus käyttää Morenian asiakkaiden toiminnassa (rakennus- ja betoniteollisuusteollisuus, tien- ja radanrakentaminen, kunnallistekniikka, satamarakentaminen ym.). Kiviainesten otto ajoitetaan avovesikaudelle, huhtikuun ja marras - joulukuun väliselle ajanjaksolle. Ottomäärät ja ajankohdat vaihtelevat jaksoittain kysynnän mukaan. Vuosittaisen kiviaines määrän nostoon kuluu aikaa aluksesta riippuen muutamasta viikosta noin kolmeen kuukauteen.

Vaihtoehdot

YVA:ssa tarkasteltavat vaihtoehdot ovat:

Hankkeen toteuttamatta jättäminen. Kiviainestenottohanketta Porin – Merikarvian merialueella ei toteuteta lainkaan.

Kiviainesten hyödyntäminen molemmilla tutkimusalueilla. Tässä laajimmassa vaihtoehdossa hyödynnettäisiin molempien tutkimusalueiden merenpohjien kiviainesvarantoja. Myös esiintymien yhtäaikaista hyödyntämistä on mahdollista niiden sisältämien kiviainesten erilaatuisuuden vuoksi.

Kiviainesten hyödyntäminen toisella tutkimusalueella. Porin edustan merialue tai Merikarvian edustan merialue.

Kyseeseen voi tulla myös alueiden osittainen hyödyntäminen, koska tutkimusalueiden pinta-ala on suuri verrattuna aiotun kiviainesmäärän nostoon tarvittavaan pinta-alaan. Hankkeesta ei ole vielä laadittu yksityiskohtaisia ottosuunnitelmia, eikä ottoalueita ole tarkkaan rajattu.

Kiviainesterminalin, jossa kiviaines varastoidaan ja jalostetaan, vaihtoehtoiset sijoituspaikat ovat Porin sataman alueella Mäntyluodossa tai Tahkoluodossa tai Rauman sataman alueella.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Hankkeen ympäristövaikutuksia arvioidaan hankesuunnitelmien ja vaikutusalueen ympäristön nykytilasta olemassa olevan tiedon pohjalta. Arvioinnissa kuvataan toiminnan odotettavissa olevat vaikutukset ja niiden laajuus, muutokset sijaintipaikan olosuhteisiin ja sen läheisyydessä harjoitettavaan nykyiseen toimintaan. Arviointityö tehdään olemassa olevaan selvitykseen, menettelyn aikana tehtäviin lisäselvityksiin, maastokäynteihin, kirjallisuuteen ja saatuun palautteeseen perustuen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä hyödynnetään olemassa oleviin selvityksiin kerättyä tietoa tutkimusalueista, niiden ympäristöstä sekä hankkeen teknisistä ratkaisuksista ja niiden vaikutuksista. Tässä hankkeessa arvioitaviksi tulevat erityisesti vaikutukset veden laatuun, vesikasvillisuuteen, pohjaeläimistöön, kalastoon, linnustoon ja elinkeinoihin kuten esim. kalastukseen tai matkailuun sekä sosiaaliset vaikutukset.

Ympäristövaikutusten arvioinnin aikana tehdään seuraavat lisäselvitykset:

- sedimentin raskasmetallipitoisuuksien ja liukoisuuden selvitys tutkimusalueiden eri osissa ja sedimentin eri syvyyksissä.
- pohjaeläin selvitys Merikarvian tutkimusalueella vertailukelpoisin menetelmin Porin edustalta olevien tutkimustietojen kanssa
- linnustoseelvitys Porin ja Merikarvian edustalla
- vesikasvillisuuskartoitus linjasukeltamalla molemmilla tutkimusalueilla
- haastattelututkimus päätoimisille ammattikalastajille ja postikysely sivutoimisille kalastajille.

Arvioinnissa kuvataan toiminnan välittömät ja välilliset vaikutukset sekä näiden tuomat muutokset sijoituspaikan olosuhteisiin ja sen läheisyydessä harjoitettavaan nykyiseen toimintaan. Lisäksi tarkastellaan muutosten palautumista ja nopeutta.

Vaikutusten tarkastelualueeksi on esitetty ympäristö 10 - 15 km:n etäisyydeltä ottoalueista. Vaikutusarviot tehdään koskien toimintaa ottopaikoilla ja niiden ympäristössä, aineiden kuljetusta lähisatamiin sekä välivarastointi- ja käsittelypaikkoja satamissa. Maaliikenteen vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan tieverkkoa lähimpään päätieverkkoon asti. Hankkeen toteuttamatta jättämisen tarkastelualueena on Satakunnan talousalue.

Hankkeen merkittävien haitallisten vaikutusten vähentäminen selvitetään.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain ja asetuksen mukaisesti Porin ja Rauman kaupunkien sekä Merikarvian kunnan ilmoitustauluilla. Arviointiohjelma on pidetty nähtävänä Porin kaupunginvirastossa, ympäristötoimistossa ja kirjastossa, Merikarvian kunnanvirastossa ja kirjastossa sekä Rauman kaupungin ympäristövirastossa ja pääkirjastossa 7.12.2004 – 21.1.2005 välisen ajan ja siitä on pyydetty em. kuntien ja muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu myös lehdissä Satakunnan Kansa ja Merikarvia.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 13 kappaletta ja mielipiteitä 16 kpl. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä on liitteenä. Lausunnot ja mielipiteet on 26.1.2005 lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot

Eurajoen kunnalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Luvian kunnalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto käsittelee lausunnossaan terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia hankkeessa. Lääninhallitus toteaa, että ympäristövaikutusten tarkastelualueen esittämisessä (kuva 6.1) ei ole otettu huomioon terminaalien sijoittamista Raumalle. Vaikutusalueen esittäminen merikarttaa käyttäen auttaisi hahmottamaan hankkeen vaikutusta meriliikenteeseen. Ohjelmassa ei ole huomioitu mahdollisia onnettomuus- ja poikkeustilanteita merellä tapahtuvien toimintojen ja varastoinnin yhteydessä. Muutoin sosiaalisten ja terveydellisten vaikutusten huomioon ottaminen on riittävää.

Merikarvian kunta toteaa Merikarvian edustan sora-alueen sijaitsevan luonnonoloiltaan arvokkaan Ouran saariston läheisyydessä ja vaikutusalueella. Ouran matalikon syvyys on paikoin alle 5 metriä. Ouran saaristo ympäristöineen sisältyy Natura 2000 -ohjelmaan ja rantojensuojeluohjelmaan. Maankäytön suunnitelmissa Ouran saaristo on pääosin suojelualueita, jonka taloudellinen ja rakentamiskäyttö on hyvin rajoitettua. Ouran saaristossa esiintyy monia luontodirektiivin luontotyyppejä, luontodirektiivin liitteen II lajeista saukko, lintudirektiivin liitteen I lajeista kalatiira, lapintiira ja räyskä. Alueella on valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja, saukko, räyskä, selkälokki ja suikeanoidanlukko. Kunnanhallitus katsoo, että YVA-arviointiin on sisällytettävä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi. Ouran saariston olosuhteet poikkeavat aikaisemmista meren pohjan sora- ja hiekkatäyttöalueilta mataluutensa ja herkän luontonsa vuoksi. Aikaisemmista hankkeista ei siten voida tehdä johtopäätöksiä hankkeen vaikutuksista Ouran alueella. Vaikutusalue tulisi ulottaa 5-6 kilometriin. Lohirysäpaikkoja on suunnitellun hankkeen välittömässä läheisyydessä Ouran saariston lounaispuolisella merialueella. Hankkeen vaikutusalueella on merkittäviä silakan ja harjuksen kutualueita. Hankkeen vaikutukset kalakannoille ja ammatti- ja vapaa-ajan kalastukselle tulee arvioida ohjelmassa esitettyä tarkemmin. Merikarvian saariston ja rannikon noin 1500 loma- ja matkailukäyttöön rakennetut kiinteistöt sekä vaikutukset rantakiinteistöjen arvoon ja käyttömahdollisuuksiin tulee ottaa ar-

vioinnissa huomioon. Kunnanhallitus kiinnittää huomiota soran ja hiekanoton kokonaisvaltaiseen suunnitelmaan, jonka perusteella voidaan toimia kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelman laatiminen sisältyy Suomen Itämeren suojeleohjelmaan, josta valtioneuvosto on 26.4.2002 tehnyt periaatepäätöksen. Tätä valtioneuvoston päätöstä ei ole otettu huomioon arviointiohjelmassa. Ympäristöministeriö valmistelee myös Suomen Itämeren ja sisävesien suojelun toimenpideohjelmää. Lausuntokierroksella olleen ohjelmaluonnoksen mukaan "Metsähallitus yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa laatii koko Suomen rannikkoalueet kattavan merihiekan ja kiviainesten ottosuunnitelman toiminnasta aiheutuvien haittojen kokonaisvaltaiseksi hallitsemiseksi". Ilman kokonaisvaltaista suunnittelua ei yksittäistä hanketta tulisi toteuttaa. Merikarvian kunta yhtyy myös Merikarvian kalastusosakaskuntien lausuntoon. Kunnanhallitus esittää, että jatkosuunnittelussa Merikarvian edustan alueesta luovutaan, koska alue liittyy luonnonoloiltaan ainutlaatuisen arvokkaaseen Ouran saaristoon ja koska hankkeella on kiistattomia osaksi ennalta arvaamattomiakin haittavaikutuksia luonnonolojen ohella myös alueen elinkeinotoiminnalle ja virkistyskäytölle.

Museovirasto ilmoittaa, ettei sillä ole kattavaa tietoa vedenalaisten muinaisjäännösten sijainneista. Suurin osa tällä hetkellä tunnetuista löydöistä sijaitsee mantereen lähistöllä, mutta rauhoitettuja hylkyjä löydetään myös ulkosaaristosta ja avomereltä. Museovirasto pitää ohjelmassa puutteena sitä, että siihen ei sisälly suunnitelmaa merenpohjan kartoittamiseksi mahdollisten vedenalaisten muinaisjäännösten havaitsemiseksi. Pori, Merikarvia ja Rauma ovat vanhaa vesiliikenneseutua. Hankkeen tarkastelualueella on kulkenut ns. Pohjanmaan laivaväylä 1600-luvulta. Reposaaari on ollut Porin ulkosatamana 1770-luvulta lähtien. Arkistoissa ja sanomalehdissä on mainintoja haaksirikoista, joiden tarkat tapahtumapaikat eivät ole tiedossa. Museovirasto pitää tarpeellisena merenpohjan inventointia vedenalaisten muinaisjäännösten kartoittamiseksi.

Porin kaupunginhallitus lausuntonaan saattaa sosiaalilautakunnan, kaavoitusosaston, ympäristölautakunnan, terveyslautakunnan ja teknisen lautakunnan lausunnot Lounais-Suomen ympäristökeskukselle huomioon otettavaksi ja edellyttää seuraavia täydennyksiä arviointiohjelmaan:

- eri toteutusvaihtoehtojen aiheuttamat muutokset
- välivarastointialueelle kohdistuvista liikennemääristä
- millaisia haittoja merellä tapahtuva imuruoppaus aiheuttaa viihtyisyydelle
- mahdolliset meluhaitat meri- ja saaristoalueella
- kiviaineksen noston aiheuttama pohjasedimentin sisältämien myrkyllisten aineiden kuten raskasmetallien, torjunta-aineiden, PCB:n, dioksiinien ja muiden mahdollisten vieraiden aineiden vaikutus kalaston elintarvikekelpoisuuteen
- arviointiohjelman ja YVA-prosessin yhteys yleisempään kansalliseen merihiekan ottosuunnitelmaan
- mahdollinen yhteistyö VELMU –ohjelman kanssa
- vaikutusalueen laajuuden arviointi YVA:ssa riittämätön
- imuruoppausalueen liikkumisen vaikutukset merellä, vaikutuksista kalastoon, linnustoon ja vedenalaiseen kasvillisuuteen
- perusteellinen selvitys hankkeen elinkeinopoliittisista vaikutuksista mm. kalastukselle, matkailulle ja virkistystoiminnalle.

Sosiaalilautakunnalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmaan.

Kaavoitusosasto esittää, että suunniteltu toiminta tulee aiheuttamaan lisääntyviä kuljetuksia. Siksi arviointiselostuksesta tulee käydä selkeästi ilmi eri toteutusvaihtoehtojen aiheuttamat muutokset välivarastointialueille kohdentuvissa liikennemääriä. Arviointiselostuksesta tulee käydä selville riittävällä tarkkuudella, minkälaisia viihtyisyydelle ai-

heutuvia haittoja merellä tapahtuvasta imuruoppauksesta aiheutuu. Arviointiohjelmasta puuttuu arvio meluhaitoista.

Terveyslautakunta pitää välttämättömänä, että kiviaineksen noston aiheuttama pohjasedimentin sisältämien myrkyllisten aineiden, kuten raskasmetallien, torjunta-aineiden, PCB:n, dioksiinien ja muiden mahdollisten vieraiden aineiden vaikutus kalaston elintarvikekelpaisuuteen arvioidaan.

Ympäristölautakunta pitää arviointiohjelmaa pääosin kattavana. Esimerkiksi tutkimusalueiden sedimentin laadun arvioinnissa on kiinnitetty huomiota erityisesti raskasmetallien liukoisuuteen veteen nostotoiminnan yhteydessä, mikä on vesialueen käyttöhistorian kannalta yksi tärkeimmistä arvioitavista ympäristövaikutuksista. Tietyiltä osin arviointiohjelma on kuitenkin ylimalkainen tai jopa puutteellinen. Arviointiohjelmassa todetaan, että arvioitavalla hankkeella ei ole välittömiä liittymiä muihin hankkeisiin tai suunnitelmiin kuin mahdollisesti Porin offshore –tuulipuistohankkeeseen ja Porin Mäntyluodon väylähankkeeseen. Arviointiohjelmassa olisi ollut syytä mainita myös valtioneuvoston vuonna 2002 tekemä periaatepäätös Suomen Itämeren suojeluohjelmaksi. Se sisältää myös Suomen rannikkoalueet kattavan merihiekan ja kiviainesten ottosuunnitelman laadinnan ottotoiminnasta aiheutuvien haittojen hallitsemiseksi. Perämerelle Metsähallitus on kyseisen suunnitelman tehnyt, muualta se puuttuu. Lautakunnan käsityksen mukaan arviointiohjelman ja YVA-prosessin kokonaisuudessaan tulisi perustua edellä mainitun kaltaiseen yleisempään kansalliseen merihiekan ottosuunnitelmaan. Lisäksi kuusi ministeriötä on vuonna 2004 käynnistänyt kansallisen vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU), jonka eräänä lähtökohtana on kartoittaa vedenalaista rannikkoluontoa. Tässä YVA-menettelyssä olisi erinomainen tilaisuus tehdä yhteistyötä VELMU-ohjelman kanssa kattavien meriluontoinventointien tekemiseksi. Vedenalaiset kasvillisuus selvitykset on joka tapauksessa tehtävä riittävän laajalta alueelta ja kattavasti, jotta saadaan selkeä käsitys vedenalaisten luontotyyppien määrästä ja sijainnista. Tarkastelualueena on oltava koko se alue, johon samentumaa on odotettavissa. Lautakunnan käsityksen mukaan vaikutusalueen laajuus on arviointiohjelmassa käsitelty riittämättömästi. Vaikutusalueen laajuuden arvioinnin perusteet tulee esittää tarkemmin, tarvittaessa lisäselvityksin. Arviointiohjelmassa on esimerkiksi mahdollisten ottoalueiden virtausolosuhteet ja niiden vaikutus samentuman leviämiseen esitetty vain pintapuolisesti. Porin kaupungin matkailullisesti ja luonnonsuojelullisesti tärkeä Yyterin dyynien alue sijaitsee vain n. 6 km:n päässä lähimmistä mahdollisista ottoalueista. Porin ja Merikarvian kalaston tarkkailuista saatu tieto on keskittynyt vain taloudellisesti tärkeimpiin lajeihin ja rajoittuu lähinnä saalistietoihin. Tietoja esim. kalojen syönnös- ja lisääntymisalueista on tarkkailuraporteissa hyvin vähän. Arvio hankkeen vaikutuksista alueen linnustoon olemassa olevien havaintoaineistojen perusteella ei riitä, vaan hankkeen linnustovaikutusten arvioimiseksi lisäselvityksiä tarvitaan mm. ravinnonkäytöstä. Esimerkiksi hankkeen vaikutukset uhanalaiseen selkälokkiin on arvioitava, sillä selkälokki ruokkii poikasensa pääosin silakalla. Kalaston ja linnuston osalta on lisäksi arvioitava merihiekan oton vaikutus eri vuodenaikoina, koska suunnitellut ottoalueet tulevat sijaitsemaan lintujen muutto- ja pesintäalueilla, sekä vaelluskalojen reiteillä. Arviointiohjelmasta puuttuu myös maininta siitä, että suunnittelualueen lähistöllä sijaitsevan Gummandooran saariston Natura 2000 –aluetta on ehdotettu SPA-alueeksi ympäristöministeriön valmistelemassa Natura 2000 –ohjelman täydennyksessä, mikä merkitsee toteutuessaan linnuston suojelun merkityksen kasvamista alueella. Arviointiohjelmassa on käsitelty liikenteen vaikutuksia vain kiviainestermiinaaliin liittyvän tieliikenteen osalta. Imuruoppausaluksen liikkumisen ja siitä aiheutuva veden samentuminen on arvioitava. Arvioinnissa on esitettävä, aiheutuuko kiviainestermiinaaliin purettavasta kosteasta kiviaineksesta valumia termiinaalialueelta. Arviointiohjelmasta puuttuu maininta kiviainestermiinaaleihin liittyvistä mahdollisista väylän syvennystöistä ja niiden ympäristövaikutusten arvioinnista. Ottoalueilla suoritettavissa sedimenttitutkimuksissa on näytteenotossa

noudatettava ympäristöministeriön tuottaman sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen suosituksia näytteenottoaikkajien lukumäärästä. Hankkeesta tiedottamisesta ja osallistumisen järjestämisestä on tehty ainoastaan kaikkein välttämättömin. Arviointiohjelmassa mainittu pyrkimys yleisön laajaan mukanaoloon hankkeessa ei ole vastannut käytännössä tapahtunutta. Jatkossa yleisötilaisuuksista ja hankkeen etenemisestä on tiedotettava kuulutusta laajemmin eri medioita käyttäen kattavasti ja läpinäkyvästi.

Teknisellä lautakunnalla ei ole huomauttamista ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Rauman kaupunginhallitus tarkastelee kolmanteen Petäjäkseen kaavailtua kiviaineterminaalia ja esittää arviointiselostuksessa huomioitavaksi toisen Petäjäksen ja Saukon sekä lähisaarien loma-asutuksen ja virkistysalueen, jotka altistuvat kiviaineksen lastauksen ja jalostamisen aiheuttamalle melulle ja pölylle. Kompinlahden pohjoisrannan pienveneiden telakka- ja laiturialueiden veneille on aiheutunut korvattavaa haittaa mm. pölystä. Tällä kokemuksella on merkitystä hankkeen vaikutuksia käsiteltäessä. Kompinlahden pienveneliikenteen ja satamalaituriin kiinnittyneiden laivojen väliset ristiriitatilanteet on arvioitu asemakaavoituksessa. Arvio on tarpeen liittää hankkeen arviointiselostukseen ja täydentää ympäristölupakäsittelyyn. Arviointiselostuksesta tulee myös käydä ilmi, sisältyykö maaliikenteen vaikutus jo aiemmin tehtyihin satamalaajennuksen ympäristövaikutusten arviointeihin.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos katsoo, että Ourien eteläpuolen syyskutuinen siilakka tulisi mainita korostetummin arviointiohjelmassa. Paikallisten kalastajien mukaan alueen harjuskannat ovat 1990-luvulla hävinneet lähes tyystin. Harjuksen uhanalaisluokitusta saattaa lähivuosina muuttua, jos kannanväheneminen voidaan tutkimuksin todentaa. Väite siitä, että Porin ja Merikarvian edustan kalasto tunnetaan hyvin, koska alueella toteutetaan säännöllistä kalataloustarkkailua, ei pidä paikkaansa. Käytettävissä ei ole riittävää tietoa esim. seuraavien kalalajien kannoista: imukala, rasvakala, vaskikala, elaska, teisti, eri tokkolajit ja piikkisimppu. Kalataloustarkkailun käyttämät menetelmät eivät sovellu näiden kalakantojen esiintymisen selvittämiseen. Merikarvian Ourilta olevassa luontoselvityksessä on tuotu esille näiden kantojen arviointiin liittyvää problematiikkaa.

Saaristomeren merenkulkupiiri esittää harkittavaksi uutta hankevaihtoehtoa, jossa hiekan otto kohdistettaisiin Mäntyluodon 10 m väyläalueelle ja sen läheisyyteen. Väylän ulkopäästä, Kolmikulman matalikosta olisi mahdollista ottaa hiekkaa ja keskittämällä hiekan otto yhdelle alueelle tuottaa vähemmän haitallisia ympäristövaikutuksia. Väylän syventämisen edellyttämän hiekan ottoa laajempi ottamistoiminta lisäisi väylän varavettä ja liettymisvaraa sekä avartaisi väylän ulkopäästä laivaliikennettä palvelevalla tavalla.

Satakunnan Museo käsittelee lausunnossaan nostettavan maa-aineksen varastoinnin vaikutuksia. Museo katsoo, että korkealle nousevien maa-ainekasojen vaikutukset varsin alavaan rannikon maisemaan ja kulttuuriympäristöön saattavat olla huomattavat, sillä kyse on koko vuodessa nostettavan kiviaineksen määrästä ja varastoalueen rakenteista kiviaineterminaalin alueella. Arviointiohjelman nykytilan kuvauksessa ei ole otettu huomioon satama-alueita ympäröivää maisemaa eikä sataman välittömässä läheisyydessä sijaitsevia valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä Mäntyluodon Uniluotoa ja Reposaarta ja Rauman maakunnallisesti arvokasta Petäjäksen huvila-aluetta. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt -selvitys tulee mainita lähdeluettelossa. Arviointiohjelman maisemallisten vaikutusten arviointia tulee täydentää valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien tarkastelun lisäksi maakunnallisesti merkittävien, seutukaavassa esitettyjen kulttuurimaisemien tarkastelulla. Maisemavaikutusten arviointia yhdyskuntarakenteeseen ja alueidenkäyttöön liittyen museo pitää riittävänä. Museo korostaa maisemavaikutusten havainnollistamista kulttuurimaiseman kannalta. Vaikutusten

merkittävyyttä koskevan arvion esittäminen on tärkeää myös siinä tapauksessa, ettei vaikutus ole merkittävä.

Satakuntaliitto toteaa vahvistetun seutukaavan perusteella, että kiviaineksen ottoalueilla ei ole laivaväyliä lukuun ottamatta seutukaavamerkintöjä. Liitto pitää tärkeänä, että maankäyttö otetaan huomioon hankkeen koko vaikutusalueella ja arvioidaan vaikutukset lähialueilla sekä liikenneväylillä. Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee monia maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita suojelu- ja virkistysalueita. Kaavoitus- ja suojelutunnusta koskevasta kohdasta puuttuu maininta valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Satakunnassa on käynnissä lakisääteinen maakuntakaavaluonnoksen suunnitteluvaihe. Maakuntakaavan suunnittelualue kattaa myös kuntien merialueet. Tarkasteluun tulee lisätä vaihtoehto, jossa tarkastellaan mahdollisuus laatia Suomen rannikkoalueet kattava kokonaisvaltainen merihiekan ja kiviaineksen ottosuunnitelma, johon liitetään suunnitelmatasoinen vaikutusten arviointi. Vasta tämän suunnitelman perusteella tulisi ratkaista konkreettisen ottotoiminnan sijaintivaihtoehdot. Suunnitelman laatiminen sisältyy Suomen Itämeren suojeluohjelmaan, josta valtioneuvosto on 26.4.2002 tehnyt periaatepäätöksen. Valtioneuvoston päätöstä ei ole otettu huomioon arviointiohjelmassa millään tavalla. Ympäristöministeriö valmistelee myös Suomen Itämeren ja sisävesien suojelun toimenpideohjelmia. Lausuntokierroksella olleen ohjelmaluonnoksen mukaan "Metsähallitus yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa laatii koko Suomen rannikkoalueet kattavan merihiekan ja kiviainesten ottosuunnitelman toiminnasta aiheutuvien haittojen kokonaisvaltaiseksi hallitsemiseksi". Ilman kokonaisvaltaista suunnittelua ei yksittäistä hanketta tulisi toteuttaa. Parhailaan laaditaan myös Suomen rannikkoalueiden hoidon ja käytön strategiaa. Hiljattain on käynnistynyt vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelma (VELMU). Edellä mainittujen ohjelmien ja suunnitelmien lisäksi tulisi ottaa huomioon valmistumassa oleva Länsituuli - West Wind -selvitys potentiaalisista tuulivoima-alueista. Samoin tulisi huomioida Metsähallituksen toimesta laadittavana oleva Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma.

Turvatekniikan keskuksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmaan.

Varsinais-Suomen Työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikkö katsoo, että molemmat merialueet ovat kalatalouden kannalta tärkeitä. TE-keskus pitää tarpeellisenä lisätutkimusten ja selvitysten tekemistä useiden kalataloutta koskevien perustietojen saamiseksi. Kalastoon kohdistuvia vaikutuksia ei voida arvioida olemassa olevan aineiston perusteella, sillä kalataloustarkkailuissa on selvitetty ainoastaan virkistys- ja ammatikalastajien saaliita postikyselyin ja haastatteluin. Esimerkiksi taloudellisesti vähäarvoisten kalalajien esiintymisestä ja biologiasta ei tarkkailusta ole saatavissa minkäänlaisia tietoja. Tietoja ei ole myöskään siitä, millainen merkitys merenpohjan harjumuodostumilla on taloudellisesti merkittävien kalalajien syönnös- ja lisääntymisalueina. TE-keskus katsoo myös, että hankkeen vaikutukset alueen elinkeinoelämään tulee selvittää esitettyä perusteellisemmin kalatalouden osalta. Jalostus ja kauppa on sisällytettävä tarkastelun piiriin. Vastaavassa hankkeessa Utön merialueella todettiin, että pohjaeläintutkimuksissa on käytettävä sukeltajaa apuna, koska veneestä laskettavalla pohjanoutimella ei näytteitä pystytä saamaan eivätkä tietyt kalojen ravintoeläimet tule tavanomaisessa pohjaeläintutkimuksessa esille. TE-keskus katsookin, että molempien hankealueiden pohjaeläimistö on tutkittava käyttäen tähän tarkoitukseen soveltuvia menetelmiä (sukeltajan käyttämät putkinoutimet, haavit ym.) ja riittävää näytteenottoa nimenomaan sillä alueella, jolta aineesta on tarkoitus ottaa. Kiviaineksen oton ympäristövaikutusten arviointia varten on tehtävä seuraavat lisätutkimukset ja selvitykset:

- taloudellisesti merkittävien kalalajien (mm. merikutuinen siika, kampelat ja silakka) kutualueiden kartoitus hankkeen molemmilla kohdealueilla

- hankealueiden merkitys taloudellisesti merkittävien kalalajien syönnösalueina (mm. ravintotutkimukset)
- kattava pohjaeläinkartoitus molemmilla hankealueilla
- hankealueilta saatava kalansaalis ja sen merkitys kalastuksessa, kalanjalostuksessa ja kaupassa

Hankkeen ympäristövaikutukset ovat riippuvaisia siitä, miten aineksen otto kohdentuu pohjan sora- ja hiekkakerrostumiin. Aines voidaan ottaa pohjasta kahdella tavalla: (1) suppealta alueelta, jolloin sora- ja hiekkakerrostumia on ruopattava syvemmältä tietynsuuruisen volyymin saamiseksi tai (2) aines kerätään laajalta alueelta kuorimalla pohjan pintakerrosta kunnes haluttu määrä on saatu. Näiden työtapojen ympäristövaikutukset ovat erilaiset, koska alkuperäisten harjujen pinnanmuodostusta muutetaan niissä eri tavalla.

Mielipiteet

A ilmoittaa, että nostoalueella on meriharjuksen ja silakan kutualue. Alue on perinteistä kalastusalueutta Merikarvialla. Ouran rakkolevät ovat erikoisen merkittäviä. Huviloita on 1500 - 2000 ja laaja virkistyskalastus.

Merikarvian Ylikylän kalastusosakaskunta, Alakylän yhteisten vesialueiden osakaskunta, Kööriän yhteisten vesialueiden osakaskunta, Pooskerin osakaskunta sekä Ylikylän-, Alakylän- ja Lankosken osakaskuntien yhtymä "Merikarvianjoen Kalakierros" katsovat yhteisessä mielipiteessään, että arviointimenettelyn aloittamisesta eikä hankkeesta ole tiedotettu osakaskunnille. Alueen kaikki osakaskunnat on jätetty systemaattisesti pois seurantaryhmästä. He edellyttävät tarkennuksia ja lisäselvityksiä arviointiin. Nykytilan kuvaus ulottuu liian suppealle alueelle. Suunnitellun toiminnan vaikutukset eivät rajoitu ainoastaan 1-3 km säteelle nostopaikoista. Merikutuinen harjus on todettu uhanalaiseksi jo 1970-luvulla RKTL:n selvityksessä. Ajan tasalla olevaa selvitystä populaation tilasta ei ole. Kiintoainekuormituksen vähäisenkin kasvu alueella on erittäin suuri riski harjuspopulaation olemassa ololle. Silakan ja siian kutualueiden osalta tunnetut kutualueet on selvitetty arviointiohjelmassa, mutta niiden osalta tarvitaan lisätietoja. Nykytilan kuvauksessa tulee ottaa huomioon myös lohen ja meritaimenen poikasis-tutukset, vaellussiian istutukset ja luontainen lisääntyminen sekä paikallinen karisiika. Suojelukohteista Revelin saari on alueen ainoa huomattava merenpäällinen soramuo-dos-telma, joka on myös luonnoltaan ainutlaatuinen. Vaikutusalueen raja-
us tulee olla riittä-
vän laaja sekä alueen koon että selvitettävien asioiden suhteen. Olemassa olevien selvi-
tysten käyttöä tulee laajentaa alueella aiemmin tehdyillä selvityksillä ja rannikkoalueella
tehdyillä mittauksilla ja mallinnuksilla. Virtausolosuhteilla on keskeinen merkitys hank-
keen vaikutusalueen rajauksessa. Merikarvian edustan matalissa vesissä samentumat ei-
vät laskeudu samoin kuin syvemmillä merialueilla. Tuulet vaikuttavat virtauksiin ja saat-
tavat irrottaa toiminnasta syntyvää hienojakoista jo pohjalle laskeutunutta sedimenttiä.
Vaikutukset kalastoon eivät tule riittävästi arvioiduiksi olemassa olevalla kalastotiedolla.
Vesialueella tapahtuvat muutokset saattavat heijastua myös maaekosysteemeihin ja suo-
jelalueisiin. Vedenalaisten biotooppien suojelu korostuu tulevaisuudessa ja erityisesti
ehjen merisoraharjujen merkitys kasvaa. Siksi vaikutusten arviointi tulee olla mieluum-
min ylimitoitettu kuin liian suppea. Kalastuksen virkistysarvot tulee ottaa paremmin
huomioon arviointiselostuksessa. Hankkeen vaikutukset loma-asutukselle, paikalliselle
asutukselle sekä matkailuelinkeinolle, vesialueen ja rantojen virkistyskäytölle sekä ranta-
alueiden maapohjan ja rakennettujen kiinteistöjen taloudelliselle arvolle tulee selvittää.
Haitallisten vaikutusten vähentämiseksi tulee valita vähiten riskejä sisältävä vaihtoehto.
Porin edustan laajan alueen ulompia ja rantaa lähimpänä olevia ottoalueita tulisi vertailla.
Merikarvian edustan vaihtoehdosta luopumista tulee vakavasti harkita, myös hankkeesta

luopumista kokonaisuudessaan. **B:n** ja **C:n** mielipiteet sisältyvät edellä olevaan kannanottoon.

Kankaanpään seudun luonnonystävät ry katsoo, että arviointiohjelmasta ei käy ilmi, minkä mahdollisen ottoalueen ympäristövaikutuksia selvitetään. Ottotekniikan osalta pääpaino on yhdessä imuruoppaaja-aluksessa. Koska toiminnassa voidaan käyttää myös muun tyyppisiä imuruoppaajia, tulee mahdolliset alustyytit ja niiden vaikutukset esitellä vaikutusarvioinnissa. Muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin liittymistä koskevasta kappaleesta puuttuu maakuntakaavan laatiminen ja Itämeren suojeleohjelma. Morenian aika-tila on jyrkässä ristiriidassa valtioneuvoston periaatepäätöksen kanssa, jossa todetaan, että laaditaan koko Suomen rannikkoalueet kattava merihiekan ja kiviaineksen ottosuunnitelma toiminnasta aiheutuvien haittojen hallitsemiseksi. Huomioon tulee ottaa myös EU:n 6. ympäristöohjelman artikla 6 meriympäristön suojelusta. Noston yhteisvaikutuksen mahdollisen Kokemäenjoen tulvasuojeletoimenpiteiden kanssa on selvitettävä. Ympäristön nykytilan kuvauksesta puuttuvat tiedot meneillään olevista matkailuhankkeista. Suojelualueiden ja kohteiden luetteleminen ei riitä. Natura-alueista tulee esittää kartat ja päivitetty luontoselvitykset. Suojelukohteet ja -alueet tulee esittää samalla kartalla. Meriharjuksen kutu-, oleskelu- ja syönnösalueet tulee selvittää. Porin ja Merikarvian edustalla tulee tehdä selvitys merenpohjan luontoarvoista. Merivirtausten paikat ja virtauksen merkitys lietteen leviämisessä tulee esittää. Savikerrosten poistamisesta ei ole esitetty mitään. Vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää topografis-hydrologista mallitarkastelua, jossa sedimentaatio-olosuhteet selvitetään laajalla alueella nykytilassa, työn aikana ja työn jälkeen. Linnuston lisääntymis- ja ruokailualueet sekä kalojen kutualueet Rauman ja Merikarvian välillä tulee selvittää. Huomioon tulee ottaa myös Karvianjoen vesistön nousukalojen vaellusreitit vaikutusten selvittämisessä. Ruoppaajan ja kuljetusalusten liikkumisen vaikutukset merialueilla ja niillä sijaitsevilla lähivirkistysalueilla tulee selvittää. Ihmisen jokapäiväiseen elämään kohdistuvat ja sosiokulttuuriset vaikutukset tulee selvittää. Vaikutusten seurantaohjelma tulee ulottaa toiminnan jälkeiseen aikaan. Ympäristön tilasta tulee esittää määräjain tietoja, jonka tulee olla julkisesti saatavilla. Arviointimenetelyyn osallistumiseen on kiinnitettävä huomiota. Arviointiselostusta tulee toimittaa sen valmistuttua laajasti ohjaus- ja seurantaryhmän jäsenille. Hankkeelle tulee avata www-sivut, joiden välityksellä hanketta voi seurata. Sivuilta pitää löytyä myös yleisötilaisuuksien muistiot. Hankkeen aikataulu on liian kireä, jos kaikki vaadittavat selvitykset tehdään. Lähdeluettelo on vajavainen ja sitä tulee tarkentaa esim. Satakunnan luonnonsuojeluselvityksellä.

Kankaanpään seudun luonnonystävät ry:n mielipiteeseen on liitetty **D:n** mielipide, johon sisältyy osin edellä mainittuja asioita. D toteaa, että virtausmallinnusten osalta Pohjanlahdelle on tehtävä oma virtausmalli, koska Suomenlahdelle tehty malli ei toimi merenpohjan profiililtaan ja virtauksiltaan erilaisella Pohjanlahdella. Hän kiinnittää huomiota myös meriharjuksen elinolosuhteisiin vaikutuksia selvittäessä. Kalastuksen melun vaikutus ympäristöön ja kesäasutukseen on selvitettävä välillä Rauma-Merikarvia.

Köörtilän yhteisten vesialueiden osakaskunta ja Köörtilän yhteisten maa-alueiden osakaskunta edellyttävät tarkkaa tutkimista ennen päätöksentekoa. Arviointiohjelmassa vähäiselle huomiolle ovat jääneet mm. öljyvahingot, sillä karilleajon riski on erittäin suuri rikkonaisella rannikkoalueella. Riskiä lisää Natura-alueiden sijainti hankkeen välittömässä läheisyydessä. Kenttätutkimuksiin perustuvia virtausmallinnoksia ei ole. Lounaistuulen ja luoteismyrskyjen vaikutus vaikuttaa virtauksiin. Ruoppausaluksesta pumpattavan ylimääräisen veden mukana sedimentoitumista aiheuttavan lietteen vaikutukset kuljetusmatkoilla tulee ottaa huomioon. Lintujen ruokailualueita nykypopulaatioiden osalta ei ole selvitetty. Vedenalaisten biotooppien suojele on saanut liian vähäisen huomion, vaikka niiden vaikutus biodiversiteettiin on suuri. Merkittävien vedenalaisten biotooppien kartoitusta suojeleu varten oltaneen tekemässä vuosikymmenen loppupuolella. Meri-

karvian edustan vedenalaiset osat ovat tärkeitä avainbiotooppeja ja pohjan sora-kerrostumiseen ja rakkoleväkasvustoihin hyvä kutualusta monille kalalajeille. Hankkeessa mahdollisen ympäristövahingon sattuessa korvaus- tai vakuusummaa ei ole pohdittu. Ruoppausmelun vaikutus sekä loma-asutukseen että eläimistöön, erityisesti kalojen käyttäytymiseen, on selvitettävä. Lohikalojen vaellukseen kohdistuvassa vaikutuksessa tulee tutkia veden samentumisen ja mahdollisen muuttuneen kemiallisen koostumuksen vaikutus kotijoen tunnistamiseen vaelluksen aikana. Koekairausten määrä on Merikarvialla suhteettoman pieni, mitä tulisi lisätä savikerrostumien selvittämiseksi. Nostoalueiden sijainti tulisi määritellä tarkemmin ja arviointimenettelyn tässä vaiheessa. Ympäristövaikutuksia on vaikea selvittää koko kahden harjujakson alueella, kun suunniteltua ottamispaikkaa ei ole rajattu suppeammaksi. Ruoppaustoiminta matalan meren alueella on riskialtista. Vastaavasta syvyydestä mahdollisesti tehty imuruoppausten vaikutustiedot tulee selvittää. Imuruoppauksia ei tulisi suorittaa näin matalassa vedessä, koska veden määrä on vähäinen ja myrskytuulet sekä virtaukset siirtävät nopeasti haitat loma-asutus- ja virkistyskalastusalueille Ouran ja Köörtilän saaristoon.

E ja F kalastavat Merikarvialla ja katsovat, että arviointi tulisi perustua pidempiaikaiseen tutkimukseen kalakantojen ja leväkukintojen vuosittaisten vaihtelujen vuoksi. Kalansaalitilastot eivät kerro kalakantojen todellista tilannetta. Nykyiset kalansaaliit ovat huonot hylkeiden ja kalastusrajoitusten vuoksi. Silakan kutualueet vaikuttavat siian, lohen, taimenen ja ahvenen ravinnonsaantiin, siksi kutualueiden selvittäminen on tarpeen. Lohen rysäpaikat ja rysät sijaitsevat ottoalueilla. Lohi on kuitenkin tärkeä saaliskala. Mikäli Merikarvialla ottotoiminta ei toteudu, miten Porin edustan ruoppaus vaikuttaa Merikarvialla? Kuka vastaa ja miten YVA-selvityksen virheistä ja laiminlyönneistä, kun vaikutukset ovat peruuttamattomia?

G katsoo, että Morenian ottohanke on vastoin kaikkia ekologisia periaatteita ja paikallisten asukkaiden etujen vastainen. Hanke tuhoaa kalojen kutualueet pysyvästi. Hanke tuhoaa myös tulevien sukupolvien edut. Vaikutukset ovat palautumattomia. Hankealueella vireillä oleva omat vedet paremmiksi, Satavesiprojekti ja uusin Life-hanke tulee ottaa huomioon.

Merikarvian kalastusalue toteaa, että Merikarvian rannikkovedet ovat matalia ja haavoittuvia. Revelin saari ja Pooskeri ovat Natura-alueita. Hankkeen ruoppausalueet sijaitsevat keskellä perinteisiä kalastusalueita ja lähellä Ouran saaristoa. Saaristossa kutee uhanalainen harjuskanta, jonka tilaa ei ole selvitetty. Ottoalueiden lähistöllä sijaitsee kalastajien hyvin tuntemia silakan kutualueita. Kutualueiden poikastuotanto vaarantuu ja se vaikuttaa koko Selkämeren silakkakantaan. Revelistä ottoalueen suuntaan sijaitsee erittäin harvinaisen syyskutuisen silakan kutualue. Veden samentuminen vaarantaa myös siian ja muiden kalojen lisääntymisen rannikolla, erityisesti luonnon lohen ja siian nousun Merikarvianjokeen. Porin edustan hankevaihtoehdon vaikutukset heijastuvat Merikarvialle. Kalastusalue ja osakaskunnat istuttavat rannikkovesiin ja jokiin huomattavan määrän kalanpoikasia. Poikasten selviytyminen vaarantuu rannikkovesien tilan heikentyessä. Ruoppausten äänen vaikutusta kalojen liikkumiseen ei ole selvitetty. Riskinä on, että kalat kiertävät perinteiset kalastusalue ja siitä aiheutuu tulonmenetyksiä ja lisäkustannuksia kalastajille. Vallitsevien etelä- ja lounaistuulien vuoksi ja muodostavat myös riskin, että Vuorikemian ja Kokemäenjoen saastuttamista sedimenteistä irtautuva aines kuluu Merikarvian edustalle. Kalastusalue vastustaa ottosuunnitelmia sekä Porin että Merikarvian edustalla ja esittää, että hanketta ei puolleta.

H vastustaa kiviaineksen ottamishanketta. Meriveden laatu on heikentynyt Merikarvian Ylikylän rannassa ja Ouran saaristossa. Merenpohjaan kohdistuvat muokkauksen myötä aikaisemmin merenpohjan sedimentoituneet myrkyt saattavat lähteä virtausten mukana liikkeelle. Pohjasedimentin häiritseminen ruoppaamalla aiheuttaisi lisää muutoksia ve-

siekosysteemissä. Kalankasvatuksesta peräisin olevan fosforin, PCB:n ja DDT:n pitoisuuksia ja leviämisen vaikutuksia ravintoketjussa ei ole selvitetty. Ruoppaus sekoittaisi meriveden syvältä ja laitteiden melu karkoittaisi kalat ja linnut kulkureitin läheisyydestä. Kalastajien elinkeinon harjoittaminen kärsii. Ouran saariston Natura-alueeseen kohdistuva vaikutus on selvittämättä.

Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry toteaa, että Metsähallitus Morenian Porin merialueen kiviaineksen nostohankkeen arviointiohjelman mukaan arvioiduksi tulevat erityisesti vaikutukset: 1) veden laatuun, 2) vesikasvillisuuteen, 3) pohjaeläimistöön, 4) kalastoon, 5) linnustoon ja 6) elinkeinoihin, kuten esim. kalastukseen ja matkailuun. Näistä viisi ensimmäistä muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, jonka sisällä tapahtuu kerrannaisvaikutuksia. Suunnitellut nostoalueet sijoittuvat 2,5-6 km etäisyydelle kolmesta Natura 2000-alueesta: Ouran saaristo, Pooskerin saaristo ja Gummandooran saaristo. Nämä muodostavat lähes yhtenäisen saaristoalueen Merikarvialta Poriin. Reposaaren ja Tahkoludon edustalla on kaksi suojeluohjelmien ulkopuolelle jäänyttä pesimälinnustoltaan merkittävää lintuluotoa: Kaijakari ja Kupeli. Kaijakarissa pesii Satakunnan rannikon suurin selkälokkiyhdykskunta. Rannikon saaristoalueiden pesimälinnustosta Porin Lintutieteellisellä Yhdistyksellä on kattavia laskentatietoja, joihin yhdistyksen lausunto perustuu. Nostoalueiden läheisyydessä pesii 38 vesi- ja rantalintulajia, joista neljä on uhanalaistarkastelussa luokiteltu vaarantuneiksi: lapasotka, naurulokki, selkälokki ja räyskä. Uhanalaisia silmälläpidettäviä ovat ristisorsa ja riskilä, alueellisesti uhanalaisia ovat tylli sekä isokuovi. Lintudirektiivin I-liitteen lintulajeja on viisi: valkoposkihanhi, pikkulokki, kalatiira ja lapintiira. Vaarantunut räyskä on myös lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Uhanalaisista ja lintudirektiivin I-liitteen lajeista maa-aineksen nosto vaikuttaa selkälokkiin, räyskään, lapintiiraan ja riskilään. Erityisesti vaikutus voi kohdistua selkälokkiin, jonka pesivät parit perustavat ravintotaloutensa kutusilakkaan. Linnustovaikutusten arvioimiseksi Porin Lintutieteellinen Yhdistys on tehnyt olemassa olevaan havaintoaineistoon perustuvan linnustoselvityksen Merikarvian ja Porin edustalta, ja asiantuntijalausunnon nostoalueiden ja niiden lähialueiden merkityksestä pesimä- ja muuttolinnuille. Tämä selvitys ei kata levähtävistä ja ruokailevia lintuja eikä ruokailualueiden sijaintitietoja Yhdistyksen näkemyksen mukaan olemassa olevan aineiston perusteella ei voi arvioida nostohankkeen vaikutuksia linnustoon. Kerrannaisvaikutukset vesikasvillisuus- ja kalastomuu-
tosten kautta näkyvät vasta vuosien kuluttua. Merikarvian että Porin nostoalueilla tulisi tehdä vähintään selvitys nostoalueiden merkityksestä selkälokin ruokailualueina. Lisäksi tulisi ottaa huomioon vuonna 2004 käynnistynyt vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma. Erityisen tärkeää se on Merikarvian nostoalueen osalta: Ouran Natura 2000-alueesta alle kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsevan pinta-alaltaan 0,5 km² nostoalueen edustavuus vedenalaisena luontotyyppinä on syytä selvittää.

I kiinnittää huomiota merialueella sijaitsevien hylkyjen sijaintitietojen merkintään kartalle YVA-selostuksessa. Hylkykohteista tulisi selvittää myös sellaiset, jotka lähiaikoina tulevat muinaismuistolain piiriin, kuten 1914-1917 uponneet höyryalukset.

J ihmettelee, miten on mahdollista, että luvan hakija tilaa teettää selvityksen, jonka pitäisi olla ehdottoman puolueeton. Hankkeesta tarvitaan lisää tiedottamista, yleisötilaisuuksia ja faktaa muulta kuin luvan hakijan taholta.

x)

Selkämeren Ammattikalastajat ry toteaa ammattikalastuksen elävän alueella voimak-
kaiden ristipaineiden alaisena. Morenian ottohanke on uhka kalastuselinkeino-
n tulevaisuudelle. Ottosuunnitelmat sisältävät merkittäviä riskejä silakan, lohen, siian ja taimenen kalastukselle. Luvian-Kristiinankaupungin välinen alue tunnetaan silakkakannan hauto-
mona ja Selkämeren kannan perustana. Silakan kutu tapahtuu useassa eri vaiheessa ranni-
kolla lämpimän kauden aikana. Silakkakannalla on ratkaiseva merkitys myös muiden ka-
lojen kantoihin, mm. siika seuraa silakan kutua. Ottohankkeen sijoittuminen keskelle

merkittäviä kutu- ja kalastusalueita on merkittävä riski kalakannoille ja kalastuselinkeinolle sekä kalasataman yhteydessä olevalle elinkeinotoiminnalle. Pohjien liettyminen heikentää kovapohjaista kutualueita suosivan sikalan kutua. Ruoppausääni karkottaa kalat. Troolauspaikat on selvitetty erillisellä karttapiirroksella. Porin ja Merikarvian edustat ovat perinteisiä lohen, siian ja taimenen kalastusalueita. Ajoverkkokalastus on loppumassa EU:n päätöksen myötä. Rysä- ja pesäpyynti on harmaahylkeiden lisääntymisen vuoksi radikaalisti vähentynyt ja toimenpiteisiin kalastuselinkeinoon harjoittamismahdollisuuksien säilymiseksi on ryhdytty. Hylkeenkestävän ja valikoivan pyydyksen, ruotsalaisten Push-Up rysän käyttöön siirtyminen on meneillään. Satakunnan alueelta on haettu 40 rysälle valtion tukea. Tuesta huolimatta investoinnit ovat elinkeinonharjoittajalle taloudellisesti raskaita. Morenian hanke sijoittuu Merikarvian edustalla keskelle pyyntialuetta ja Porin alueella ottoalueiden välittömään läheisyyteen. Kalastajille myönnettyt rysäpaikat valtion vesialueella vuodesta 1995 sekä Porin kaupungin myöntämät rysä- ja pesäpaikat on merkitty erilliselle kartalle. Lisäksi Ouran ja Revelin alueella kylän vesillä on vuosittain ollut kummassakin 15-20 siikarysäpaikkaa. Uhkatekijänä on veden samentuminen ja melu, jotka voivat saada kalat kiertämään pyyntialueet. Riski on erityisesti lohen vaelluksen osalta. Suunniteltu ruoppaustoiminta on ristiriidassa viranomaisten ja kalastuselinkeinoon tavoitteiden kanssa. Yhdistys esittää arviointiselostusta varten monipuolisempaa selvitystä ammattikalastukselle ja siihen liittyvälle elinkeinotoiminnalle aiheutuvista riskeistä. Kiinteiden pyydysten merkitys tulevaisuuden rannikkokalastuksessa on arviointiohjelmassa sivuutettu. Yhdistys katsoo, että hanketta ei tule puoltaa.

Suomen Ammattikalastajaliitto viittaa aluejärjestönsä jättämään lausuntoon ja tukee siinä esitettyjä näkemyksiä. Selkämeri on Suomen tärkein kalastusalue ja ottoalueet ovat tärkeitä kutualueita Selkämeren silakkakannalle. Kysymys on valtakunnallisesti tärkeästä asiasta. Liitto vastustaa hanketta.

K on kalastanut silakkaa, siikaa ja lohta suunnitellulla ottoalueella 38 vuoden ajan. Hän toteaa, että alue on hyvin tärkeä silakoiden kutupaikka, joka tulee ehdottomasti säilyttää. Vesi mataloituu nopeasti alueelta rantaan päin, minkä vuoksi se on altista lietteen ja äänen vaikutuksille. Kalaa ei ottotoiminnan aikana alueella todennäköisesti ole. Kalastuselinkeino ja luonto ovat hankkeen johdosta uhattuna.

L vaatii, että ottoalueen sedimentit on tutkittava syvemmmältä kuin ohjelmassa on mainittu (0-2 cm). Kiviaineksen kuljettamisesta aiheutuva melu ja päästöt on arvioitava. Erityisesti Reposaaarentien liikenteen vaikutukset asutukseen tulee ottaa huomioon ja vertailla terminaalien vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja liikennevaikutusten suhteen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointiohjelman sisältö pääosin YVA-asetuksen 11 §:n edellyttämällä tavalla. Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa on tuotu esiin arviointiin liittyviä täydennystarpeita, jotka on otettu huomioon jäljempänä esitetyllä tavalla.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty selkeät tiedot hankkeen sijainnista ja tarkoituksesta. Ottotoiminta ja siihen suunniteltu tekninen toteuttaminen on kuvattu. Hankkeen toteuttamisen

on arvioitu olevan mahdollista vuoden 2007 vaiheilla. Toteuttamisen edellyttämät luvat ja päätökset on esitetty.

Hankekuvauksessa ottohankkeen laajuus kuutiometreinä on todettu täsmällisesti. Toteuttavaksi suunnitellun 3 milj. kuutiometrin otto sijoittuu kiviainesesiintymien sisälle. Hankekuvaus tällaisenaan on selkeä, mutta voi aiheuttaa epäselvyyttä hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Hankkeen yhteyksinä muihin hankkeisiin on otettu huomioon Porin Offshore-tuulipuisto ja Mäntyluodon väylähanke. Tämän lisäksi aluetta koskee Suomen Itämeren suojeluohjelma, josta valtioneuvosto on 26.4.2002 tehnyt periaatepäätöksen. Ympäristöministeriö valmistelee myös Suomen Itämeren ja sisävesien suojelun toimenpideohjelman. Hankkeella on yhtymäkohtia myös Suomen rannikkoalueiden käytön ja hoidon strategiaan ja Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmaan. Hankealue liittyy myös Länsituuli -West Wind tuulivoiman potentiaalisia alueita koskevaan selvitykseen. Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointi –ohjelma on käynnistynyt ja sen toteuttaminen Selkämeren alueella on suunniteltu aloitettavaksi vuonna 2008. Hankkeen yhteys edellä mainittuihin suunnitelmiin ja ohjelmiin tulee selvittää arviointiselostuksessa.

Vaihtoehtojen käsittely

Hanke sijoittuu varsin laajalle tutkimusalueelle ja tarkoituksena on, että ottotoiminta voidaan sijoittaa mihin tahansa kiviainesesiintymän alueelle. Hankkeen tarkoituksena on kuitenkin 3 miljoonan kuutiometrin kiviainesten otto Metsähallituksen hallinnoiman alueen suurista kiviainesvarannoista. Arviointiohjelmassa todetaan, että Yyterin ja Ahlaisten harjujen merenalaisten jatkeiden tutkimusalue on Geologian tutkimuskeskuksen 2000-2002 Metsähallitukselle tehdyssä kiviainestutkimuksessa ollut noin 200 km². Porin edustalla kiviainesten noston kannalta kiinnostavaksi alueeksi on katsottu 34 km², johon sisältyvän kiviainesesiintymän on arvioitu olevan suuruudeltaan useita satoja miljoonia kuutiometrejä. Merikarvialla ottotoiminnan kannalta kiinnostava alue on 0,5 km² ja esiintymän on arvioitu olevan suuruudeltaan useita miljoonia kuutiometrejä. Arviointimenetelmissä tarkastellaan tutkittujen esiintymien hyödyntämisestä aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot arviointiohjelmassa ovat alueeltaan laajoja ja toteuttamistavaltaan avoimia.

Tutkimusalue ja kiviainesvaranto on erittäin laaja verrattuna toteutettavaksi suunniteltuun hankkeeseen, minkä vuoksi ympäristökeskus pitää tärkeänä, että ottoalueiden sijoittumista ja otettavan aineksen syvyys- ja laajuusulottuvuutta hankekuvauksessa tarkennetaan arviointiselostukseen. Vaikutusten arviointi arviointiohjelmassa esitetyllä laajalla alueella jää helposti yleiselle tasolle. Arviointiin ei voida sisällyttää asianmukaista vertailua, ellei hankevaihtoehtoja voida rajata ottotoiminnan sijoittumista koskien tarkemmin esimerkiksi kohdentamalla ottoa muutamaa vaihtoehtoiseen alueeseen tutkimusalueella. Oton kohdistuminen sora- ja hiekkakerrostumiin 5-10 m syvyyteen tai 0,5 –1 m syvyyteen merkitsee laajuudeltaan erilaisia ottoalueita, mikä tulee vaihtoehtojen tarkentamisessa ottaa huomioon. Lisäksi vaihtoehtojen osalta tulee myös selvittää, onko Mäntyluodon väyläalue ja sen lähialue hankkeen mahdollinen toteuttamisvaihtoehto ja selvityksen perusteella tarkastella se arviointiselostuksessa vaihtoehtona tai esittää perusteet sen tarkastelematta jättämiselle.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Hankkeen vaikutusten tarkastelualue on arviointiohjelmassa esitetty alustavana luonnonoloihin, vedenlaatuun ja kalastoon kohdistuville vaikutuksille sekä kuljetuksiin ja luonnonvarojen hyödyntämiseen kohdistuville vaikutuksille. Vaikutusalueen laajuus vaikuttaa riittävältä. Hankkeen vaikutusalueen rajausta tulee kuitenkin vaikutustekijöittäin tarkentaa. Välittömien vaikutusten alueen tulee käsittää ainakin ne alueet, joille toimintaa sijoittuu tai vaikutus on selkeä tai konkreettisesti havaittavissa melko lyhyessä ajassa. Välillisten vaikutusten alueen tulee kattaa mm. ne alueet, joille hankkeen vaikutukset voivat muutoin ulottua.

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan YVA-laissa edellytetyjä ympäristövaikutuksia. Vaikutukset painottuvat merkittävinä vaikutukset veden laatuun, vesikasvillisuuteen, pohjaeläimistöön, kalastoon, linnustoon ja elinkeinoin. Arviointiohjelman mukainen painotus on kohdistettu keskeisiin vaikutuksiin. Näiden vaikutusten selvittämiseen on myös suuressa osassa lausuntoja ja mielipiteitä esitetty täsmennys- ja lisävaatimuksia. Arviointiselostusta laadittaessa tulee ottaa huomioon, että selvittettävät vaikutukset esitetään siten, että esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä vastaus. Vaikutusten merkittävyyttä koskeva arvio on tärkeä esittää myös silloin, kun jotakin vaikutusta ei ole katsottu merkittäväksi.

Luontoon kohdistuvien vaikutusten osalta ongelmallisimpia vaikutuksia hankkeessa ovat teollisuuden jätevesien mukana mereen kulkeutuneiden, meren pohjaan sedimentoituneiden raskasmetallien pääsy ravintoketjuihin kiviaineksen noston yhteydessä sekä vaikutukset Natura 2000 -alueen linnustolle. Ongelmia läheisten Natura 2000 -alueiden linnustolle aiheutuu lintujen saalistuksen vaikeutumisesta tai lintujen ravintoeläinten lisääntymisalueiden vähenemisestä. Tällä hetkellä ottamisalueiden pohjaeläimistöä tai vähempiarvoista kalalajistoa ei tunneta riittävän tarkasti. Lähialueilla on useiden uhanalaisiksi luokiteltujen lintulajien merkittäviä pesimäalueita tai muutonaikaisia levähdys- ja ruokailualueita. Siksi lintujen ja niiden ravinnokseen käyttämien eliöiden esiintymis- ja lisääntymisalueiden Porin - Merikarvian rannikolta tulee olla tiedossa, jotta on arvioitavissa, kuinka suuri osa lintujen ruokailualueista kiviaineksen oton seurauksena menetetään. Nämä seikat tulee arvioida joko alueelta tehtävässä linnustoselvityksessä tai selvityksestä saatavan tiedon perusteella. Uhanalaisten lajien seurantatyöryhmän mietinnössä "Suomen lajien uhanalaisuus 2000" todetaan, että Selkämerellä, Merenkurkussa ja Perämerellä tavattavat merikutuiset harjukset ovat Euroopan puitteissa harvinaisia. Koska Selkämeren lisääntymisalueet sijaitsevat pääasiassa Porin pohjoisessa saaristossa ja Merikarvian Ouran saaristossa, kiviaineksen noston vaikutukset erityisesti meriharjuksen lisääntymisalueisiin tulee selvittää.

Kalastoon kohdistuviin vaikutuksiin tulee arviointiohjelmassa esitettyä tarkemmin paneutua. Niiden arviointi ei ilman lisäselvityksiä ole riittävän luotettava. Hankkeessa tulee kartoittaa taloudellisesti merkittävien kalalajien, kuten merikutuisen siian, kampelan ja silakan, kutualueet ottotoiminnan kohdealueilla. Hankealueiden merkitys edellä mainittujen kalalajien syönnösalueina tulee selvittää sekä kartoittaa kattavasti hankealueiden pohjaeläimistö. Hankealueelta saatava kalansaalis ja sen merkitys kalastuselinkeinolle ja siihen liittyvälle jalostustoiminnalle tulee arvioida.

Hankealueiden virtausolosuhteet tulee arvioinnin tarpeisiin selvittää. Virtausolosuhteilla on vaikutusten tarkastelussa keskeinen osuus.

Ruoppausaluksen aiheuttaman melun leviäminen on tarpeen tarkastella arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla mallilaskelmiin perustuen.

Arviointiohjelman mukaan ympäristövaikutusten arviointiin yhdistetään Natura-arvioinnin ensimmäinen vaihe, jossa arvioidaan, aiheutuuko hankkeen toteuttamisesta

sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia suojelun kohteena oleviin luontoarvoihin, että luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi olisi suoritettava. Natura-vaikutusten arvioinnissa välillisten vaikutusten merkitys korostuu ja ensimmäisen vaiheen arviointi tulee tehdä huolella. Natura 2000 –verkostoon kuuluvien alueiden osalta arviointityössä on otettava huomioon myös valtioneuvostossa käsittelyssä olevat muutokset mm. Gummandooran saariston lajistoa koskien, sillä ne ehtinevät arviointityön aikana tulla osaksi lainsäädäntöä. Lisäksi on tarpeen ottaa huomioon, että Euroopan yhteisöjen komission päätös 13/I/2005 edellyttää edelleen Natura 2000 -verkoston täydentämistä. Komission päätökseen sisältyy luettelo boreaalisen vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista sekä luettelo luontotyypeistä ja lajeista, joiden osalta komissio ei ole voinut katsoa verkoston olevan valmis. Näihin luontotyyppeihin, kuten esimerkiksi vedenalaisiin hiekkasärkkiin, kohdistuvat mahdolliset vaikutukset on tarpeen selvittää hankkeen vaikutusalueella.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta. Hankkeesta tiedottamisen ja vuorovaikutuksen painopiste on Porissa ja Merikarvialla. Hankkeessa laadittavan arviointiselostuksen riittävään saatavilla oloon ja toimittamiseen intressitahoille sekä ajantasaisen tiedon esillä pitämiseen esimerkiksi internetsivuilla tulee hankkeen eteenpäin viemisessä kiinnittää huomiota.

Raportointi

Arviointiohjelma on selkeä. Siinä on kuvattu lyhyesti hanke ja selvittävät vaikutukset. Arviointiselostuksen raportoinnissa tulee huolehtia yhtä selkeästä esitystavasta ja tiedon esittämisestä havainnollisesti karttamateriaaliin perustuen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Edellä esitetyllä tavalla täsmennettynä arviointiohjelma kattaa keskeisimmät YVA-menettelyssä selvittävät sekä lausunnoissa esille tulleet asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Arviointityön aikataulua tulee tarkistaa niin, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä selvityksen kannalta sovelias ja riittävä aika.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Alkuperäiset lausunnot säilytetään Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä 23.2.2005 alkaen ympäristöhallinnon www-sivuilla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/los> > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Porin kaupunginkanslia, kirjaamo, Hallituskatu 12, Pori

Porin ympäristötoimisto, Pohjoispuisto 7, Pori
 Porin kaupunginkirjasto, Gallen-Kallelankatu 12, Pori
 Merikarvian kunnanvirasto, Kauppatie 40, Merikarvia
 Merikarvian kirjasto, Koulutie 3, Merikarvia
 Rauman kaupungin ympäristövirasto, Kanalinranta 3, Rauma
 Rauman pääkirjasto, Alfredinkatu 1, Rauma

Ympäristökeskuksen johtajan sijainen
 Yli-insinööri

Osmo Purhonen

Ylitarkastaja

Seija Savo

LIITTEET

1. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä
2. Luettelo ympäristökeskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn osallistuvista ryhmistä ja vastuuhenkilöistä
3. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 5850 €

Jakelu Metsähallitus Morenia suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
 Lounais-Suomen metsäkeskus
 Länsi-Suomen ympäristölupavirasto
 Lausunnon antajat
 Mielipiteen esittäjät
 Suomen ympäristökeskus
 Turun tiepiiri
 Ympäristökeskus/ryhmät
 Ympäristöministeriö

LIITE 1**Luettelo lausunnonantajista****LAUSUNNOT**

Eurajoen kunta
Luvian kunta
Merikarvian kunta
Länsi-Suomen lääninhallitus
Museovirasto/merimuseo
Porin kaupunki
Rauman kaupunki
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Saaristomerén merenkulkupiiri
Satakunnan Museo
Satakuntaliitto
Turvatekniikan keskus
Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus, kalatalousyksikkö

MIELIPITEEN ESITTÄJÄT

A

Merikarvian Ylikylän kalastusosakaskunta, Alakylän yhteisten vesialueiden osakaskunta, Köörtilän yhteisten vesialueiden osakaskunta, Pooskerin osakaskunta sekä Ylikylän-, Alakylän- ja Lankosken osakaskuntien yhtymä "Merikarvianjoen Kalakierros"

Kankaanpään seudun luonnonystävät ry

B

Köörtilän yhteisten vesialueiden osakaskunta ja Köörtilän yhteisten maa-alueiden osakaskunta

C ja D

E

F

G

Merikarvian kalastusalue

H

Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry

I

J

x)

Selkämeren Ammattikalastajat ry

Suomen Ammattikalastajaliitto

K

L

x) Satakunnan luonnonsuojelupiiri ry

LIITE 2**YVA-ASIOIDEN KÄSITTELY LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSESSA**

Yhteyshenkilö ylitarkastaja Seija Savo

YVA-asoiden koordinoiva valmistelu ja esittely

LAUSUNTOJEN VALMISTELUUN OSALLISTUVAT SEURAAVAT OSASTOT JA RYHMÄT:

YMPÄRISTÖLUPAOSASTO

Osastopäällikkö, ympäristölupapäällikkö Marja-Terttu Parsama

Teollisuuden, energiantuotannon ja yhdyskuntien ympäristöluvut, näitä koskevat lausunnot sekä tarkkailuohjelmat, pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamista koskevat päätös- ja lausuntoasiat, ympäristölupapäätösten ja ympäristönsuojelulainsäädännön valvonta. Kalankasvatusta ja turvetuotantoa koskevat lausunnot, kalankasvatuksen tarkkailuohjelmat, karjasuojien ympäristöluvut, ympäristölupapäätösten ja ympäristönsuojelulainsäädännön valvonta, katselmustoiminnan koordinointi sekä ojitustoimitukset.

ALUEIDENKÄYTÖN OSASTO

Maankäyttö – ryhmäpäällikkö, arkkitehti Kirsi Kärpijoki

Alueiden käytön suunnittelun ohjaaminen ja edistäminen, rakentamisen poikkeusluvut, rakentamisen ohjaus, alueiden käytön ja rakennetun ympäristön tilan ja kehityksen seuranta ja ohjaus, rakennetun ympäristön suojeleminen, ympäristönsuojelun rahoitus rakennussuojelun ja kulttuurimaiseman osalta kulttuuriympäristön hoidon edistäminen, muinaismuistoasiat, kiinteistöjen hankinnan lupa- asiat, tieasiat ja ulkomainonta

Luonnonsojele – ryhmäpäällikkö, ylitarkastaja Esko Gustafsson

Luonnonsojele ja luonnon monimuotoisuus, sojelealueiden merkintä ja hoito, lajien ja luontotyyppien sojele ja hoito, maisemansojele, ulkoilu ja virkistys sekä vene- ja maastoliikenneasiat.

YMPÄRISTÖTEKNIIKAN OSASTO

Vesistö – ryhmäpäällikkö, vanhempi insinööri Olli Madekivi

Vesistöjen tilan ja käyttökelpoisuuden parantaminen, vesistöarakentamista koskevat lausunnot, vesistövelvoitetarkkailun seuranta ja kehittäminen, hydrologinen havainnointi, tulvasojelelun suunnittelu ja seuranta, peruskuivatuksen suunnittelu ja ohjaus, yleisten vesialueiden valvonta, ympäristönsojelelun rahoitus vesien kunnostamisen osalta, vesistöhankeiden luvanhaltijan tehtävät

Maaseutu – ryhmäpäällikkö, ylitarkastaja Pirkko Valpasvuo-Jaatinen

Maa-, metsä- ja karjatalouden ympäristönsojelelun, turvetuotannon ympäristönsojelelun, turkistarhaus, ympäristönsojelelun rahoitus maa- ja metsätalouden osalta

Yhdyskuntateknikka – ryhmäpäällikkö, vesihuoltoinsinööri Jyrki Lammila

Ympäristönsojelelun yleinen edistäminen, yhdyskuntien ja teollisuuden vedenhankinnan ja viemäroinnin suunnittelu ja edistämien, pohjavesien sojelelun seuranta ja suunnittelu, saastuneiden maiden kunnostuksen edistäminen, maa-ainesten ottamista koskevat lausunnot ja lupaseuranta, jätehuollon yleissuunnittelu ja edistämien, valtion jätehuoltotöiden ja vesihuoltotöiden suunnittelu, ympäristönsojelelun rahoitus kehittämis- ja kokeiluhankkeiden osalta sekä vesihuoltoavustukset, kalankasvatuksen valtakunnallinen kehittäminen

LIITE 3

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1237/2003) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksunmäärämisestä.

x)

KORJAUS

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen lausuntoon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta
21.2.2005, Dnro LOS-2004-R-44-53

Metsähallitus, Morenia, Kiviaineksen ottaminen Porin ja Merikarvian edustan merialueelta

Hallintolain 50 §:n nojalla korjataan lausunnossa oleva virhe ja lisätään Satakunnan luonnonsuojelupiiri ry:n menettelyn aikana esittämä mielipide ympäristökeskuksen lausuntoon. Lisäys tehdään lausunnon osaan Yhteenvedon lausunnoista ja mielipiteistä sivulle 12 mielipiteen esittäjien aakkosjärjestyksen mukaiseen kohtaan.

Satakunnan luonnonsuojelupiiri ry:n mielestä arviointiohjelmasta ei käy ilmi, minkä mahdollisen ottoalueen ympäristövaikutuksia selvitetään. Ottotekniikan osalta pääpaino on yhdessä imuruoppaaja-aluksessa. Koska toiminnassa voidaan käyttää myös muun tyyppisiä imuruoppaajia, tulee mahdolliset alustyyppit ja niiden vaikutukset esitellä vaikutusarviointissa. Muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin liittymistä koskevasta osasta puuttuu maakuntakaavan laatiminen ja Itämeren suojeluohjelma. Morenian aikataulu on jyrkässä ristiriidassa valtioneuvoston periaatepäätöksen kanssa, jossa todetaan, että laaditaan koko Suomen rannikkoalueet kattava merihiekan ja kiviaineksen ottosuunnitelma toiminnasta aiheutuvien haittojen hallitsemiseksi. Huomioon tulee ottaa myös EU:n 6. ympäristöohjelman artikla 6 meriympäristön suojelusta. Noston yhteisvaikutuksen mahdollisen Kokemäenjoen tulvasuojelutoimenpiteiden kanssa on selvitettävä. Ympäristön nykytilan kuvauksesta puuttuvat tiedot meneillään olevista matkailuhankkeista. Suojelualueiden ja kohteiden luetteleminen ei riitä. Natura-alueista tulee esittää kartat ja päivitettyt luontoselvitykset. Suojelukohteet ja -alueet tulee esittää samalla kartalla. Meriharjuksen kutu-, oleskelu- ja syönnösalueet tulee selvittää. Porin ja Merikarvian edustalla tulee tehdä selvitys merenpohjan luontoarvoista. Merivirtausten paikat ja virtauksen merkitys lietteen leviämisessä tulee esittää. Savikerrosten poistamisesta ei ole esitetty mitään. Vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää topografis-hydrologista mallitarkastelua, jossa sedimentaatio-olosuhteet selvitetään laajalla alueella nykytilassa, työn aikana ja työn jälkeen. Ruoppaajan ja kuljetusalusten liikkumisesta johtuvat vaikutukset merialueilla ja niillä sijaitsevilla lähivirkistysalueilla tulee selvittää. Ihmisen jokapäiväiseen elämään kohdistuvat ja sosiokulttuuriset vaikutukset tulee selvittää. Vaikutusten seurantaohjelma tulee ulottaa toiminnan jälkeiseen aikaan. Ympäristön tilasta tulee esittää määrääjain tietoa, jonka tulee olla julkisesti saatavilla. Arviointinettelyyn osallistumiseen on kiinnitettävä huomiota. Arviointiselostusta tulee toimittaa sen valmistuttua laajasti ohjaus- ja seurantaryhmän jäsenille. Hankkeelle tulee avata www-sivut, joiden välityksellä hanketta voi seurata. Sivuilta pitää löytyä myös yleisötilaisuuksien muistiot. Hankkeen aikataulu on liian kireä, jos kaikki vaadittavat selvitykset tehdään. Lähdeluettelo on vajavainen ja sitä tulee tarkentaa esim. Satakunnan luonnonsuojeluselvityksellä.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 9.3.2005

Ympäristökeskuksen johtaja

Risto Timonen

